

11 FINANSIRANJE SPORTA

Finansiranje svih vidova sporta (takmičarski, rekreativni, školski, sport osoba sa invaliditetom...) kao i ostalih segmenata sporta (sportska infrastruktura, izdavaštvo, dijagnostika...), jedan je od najznačajnijih delova u izradi Strategije razvoja sporta u AP Vojvodini. U vremenu koje je usledilo nakon raspada SFRJ, sport je, na žalost, bio potisnut na margine interesovanja države. Posledice takvog odnosa je veoma loše stanje u gotovo svim delovima sporta.

Danas se ipak osećaju određeni pomaci u području sporta. Na nivou države formirano je Ministarstvo omladine i sporta, dok je na nivou AP Vojvodine još od 2002. godine izabran državni organ koji brine o sportu (Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu).

Na osnovu dostupnih podataka u Republici Srbiji je u 2004. godini, u proseku po jednom stanovniku, izdvojeno oko dva Evra. Sa tim nivoom izdvajanja Srbija se nalazi pri dnu lestvice ulaganja u sport, u odnosu na sve druge razvijene evropske zemlje (Tabela 11-1). Bez obzira na mala izdvajanja za sport postignuti rezultati na međunarodnom nivou su daleko iznad trenutnog ulaganja u sport.

11.1. FINANSIRANJE SPORTA NA NIVOU REPUBLIKE SRBIJE

Ovaj odeljak se neće posebno baviti finansiranjem sporta na nivou Republike Srbije, budući da to zavisi od budžetskih izdvajanja i da predstavnici pokrajinskog sporta mogu malo na to da utiču. Ono čime se

prioritetno bavi ovaj materijal odnosi se na pokušaj racionalizovanja i boljeg upravljanja realno raspoloživim sredstvima. Tako je neophodno uspostaviti više reda, kako u sistemu trošenje tako i načinu pravljanje finansijskih sredstava sa svih nivoa državne uprave. Često se, naime, dešava da se za jedan te isti projekat dobiju sredstva i od Republike, i od APV, i od opštine, a da se pravljanje sredstava vrši sa jednim te istim računom.

Tabela 11-1 – Ulaganja u sport u nekim evropskim zemljama tokom 2004. godine iz sredstava budžeta i igara na sreću (svi iznosi su u €)

Br.	Država	Br. stanovnika	Iz budžeta	Od igara na sreću	Ukupno € po stanovniku
1.	Kipar	762.887	9.900.000	10.000.000	26.09
2.	Danska	-----	-----	70.000.000	13.06
3.	Švajcarska	7.283.274	55.000.000	35.000.000	12.36
4.	Finska	5.175.783	54.000.000	-----	10.43
5.	Austrija	8.150.835	52.200.000	28.600.000	9.91
6.	Češka	10.264.212	66.000.000	26.000.000	8.96
7.	Engleska	-----	-----	374.400.000	7.41
8.	Francuska	59.551.227	266.000.000	151.000.000	7.00
9.	Poljska	37.633.912	150.000.000	100.000.000	6.64
10.	Mađarska	10.106.017	25.600.000	-----	2.53
11.	Hrvatska	4.334.142	7.900.000	1.400.000	2.15

Jedan od problema koji se mora razrešiti u narednom periodu je pitanje i finansiranja reprezentativnih selekcija. Postoji određeni broj klubova i pokrajinskih granskih saveza koji za svoje reprezentativce koji učestvuju na zvaničnim takmičenjima (balkanska, evropska i svetska prvenstva) redovno podnose zahteve da se njihovi sportisti finansiraju iz sredstava AP Vojvodine ili lokalne samouprave. Po tom pitanju potrebno je zauzeti strateško opredeljenje da se reprezentativni sport finansira isključivo sa nivoa nacionalnog saveza. Sa pokrajinskog i lokalnog nivoa sredstva se moraju više usmeriti prema perspektivnim i talentovanim sportistima i to prvenstveno za stvaranje uslova za njihov napredak (pripreme, oprema, rekviziti..).

Ministarstvo omladine i sporta raspoređuje značajna finansijska sredstva putem namenskih programa. Klubovi i pokrajinski granski savezi imaju pravo da zatraže i dodatna sredstva za akcije i manifestacije nacionalnog značaja.

11.2. FINANSIRANJE SPORTA NA NIVOU AP VOJVODINE

Posmatrano pet godina u nazad, od formiranja Sekretarijata za sport i omladinu, ozbiljnije se prišlo planskom raspoređivanju finansijskih sredstava za potrebe sporta u AP Vojvodini. Iz godina u godinu dorađivani su kriterijumi za raspodelu finansijskih sredstava, tako da su definisane sledeće osnovne stavke na nivou AP Vojvodine koje se finansiraju sredstvima Sekretarijata:

- Sredstva za rad pokrajinskih granskih saveza
- Sredstva za akcije i manifestacije od interesa za AP Vojvodinu
- Sredstva za organizaciju zvaničnih međunarodnih takmičenja na teritoriji AP Vojvodine
- Sredstva za adaptaciju i sanaciju sportskih objekata
- Sredstva za školska takmičenja
- Sredstva za afirmaciju žena u sportu
- Sredstva za obeležavanje značajnih jubileja
- Sredstva za nagrađivanje osvajača evropskih i svetskih medalja
- Sredstva za nagradu najboljim sportistima AP Vojvodine,
- Sredstva za društveno-sportsku nagradu „Jovan Mikić – Spartak“
- Sredstva namenjena za izdavačku delatnosti.

Najveći deo sredstava (oko 50%) se izdvajaju za sufinansiranje rada 47 pokrajinskih granskih saveza i Sportski savez Vojvodine. Detaljno su razrađeni kriterijumi za dodelu sredstava, a sufinansiraju se sledeći programi: (1) takmičarski, (2) edukativni, (3) razvojni, (4) kampovi i pripreme, (5) oprema i rekviziti, te (6) tehničko funkcionisanje saveza.

Pokrajinski granski savezi dostavljaju svoje programe koje žele da im se sufinansiraju, a na osnovu raspoloživih sredstava i na osnovu kategorizacije sportskih grana, vrši se raspoređivanje sredstava. Postoji jedino ograničenje za finansiranje tehničkog funkcionisanja kancelarije u iznosu od najviše 30% sredstava. Ostali programi nisu ograničeni i pokrajinski granski savezi sami donose odluku u kojem iznosu će finansirati pojedine programe. Uglavnom se najveći deo sredstava opredeljuje za provođenje takmičarskog programa i održavanje kampova i priprema perspektivnih sportista.

Posebno su opredeljena sredstva za rad Pokrajinskog zavoda za sport, kao indirektnog budžetskog korisnika. Sredstva su osigurana za sledeće delatnosti Zavoda: dijagnostiku, testiranje, izdavačku delatnost, nadzor nad stručnim radom, a od ove godine Zavod je povereno i upravljanje omladinskim kampom Letenka.

11.3. FINANSIRANJE SPORTA NA NIVOU LOKALNE SAMOUPRAVE

U ovom delu postoje značajne razlike i gotovo da nema ni jedne od 45 opština u AP Vojvodini koja ima identični sistem finansiranja sporta na nivou lokalne samouprave. To je donekle i razumljivo, jer je razvijenost sporta različita od opštine do opštine.

Jedna od vrednosti buduće Strategije razvoja sporta na nivou AP Vojvodine može se sagledati upravo kroz pomoć lokalnim sredinama da imaju koliko toliko ujednačene kriterijume u vezi sa finansiranjem sporta u sopstvenoj sredini. Postoje opštine u kojima ne postoje bilo kakvi kriterijumi za raspodelu finansijskih sredstava, kao i one u kojima su ti kriterijumi do detalja razrađeni. Neminovno je da će se modeli finansiranja sporta od starne lokalne samouprave razlikovati od opštine do opštine, a to će prvenstveno zavisiti od razvijenosti sporta u njoj, ekonomske razvijensoti i izdvajanja za sport iz opštinskog budžeta.

Prilikom izrade modela finansiranja sporta na nivou opštine, u obzir se moraju uzeti sledeći podaci:

- ✓ Ukupan % izdvajanja za sport u opštinskom budžetu, odnosno iznos u dinarima koji se odnosi na godišnji budžet za sport
- ✓ Ukupan broj sportskih objekata na nivou opštine
- ✓ Ukupan broj opštinskih saveza
- ✓ Ukupan broj registrovanih sportskih klubova koji se nalaze u sistemu takmičenja
- ✓ Ukupan broj registrovanih sportista (po uzrastu i polu)
- ✓ Ukupan broj kategorisanih sportista po nacionalnoj kategorizaciji
- ✓ Ukupan broj perspektivnih sportista po nacionalnoj kategorizaciji
- ✓ Ukupan broj trenera amatera
- ✓ Ukupan broj profesionalnih trenera u sportskim klubovima
- ✓ Ukupan broj zaposlenih administrativnih radnika koji rade u sportu na nivou opštine

- ✓ Ukupan broj zaposlenih radnika koji rade na poslovima održavanja sportskih objekata
- ✓ Pregled ekipa po rangovima takmičenja
- ✓ Pregled rezultata na domaćim takmičenjima iz prethodne godine svih ekipa i pojedinaca u sistemu takmičenja
- ✓ Pregled rezultata na međunarodnim takmičenjima iz prethodne godine svih ekipa i pojedinaca u sistemu takmičenja
- ✓ Broj osnovnih i srednjih škola kao i visokoškolskih ustanova koje su uključene u školski sport
- ✓ Broj organizacija koje se bave sportom za sve
- ✓ Broj registrovanih sportskih organizacija koje okupljaju osobe sa invaliditetom.

Tek kad se raspolože sa svim ovim relevantnim podacima može se prići izradi kriterijuma za finansiranje sporta na nivou opštine. U periodu koji sledi na izradi Strategije razvoja sporta u AP Vojvodine, jedan od prioritetnih zadataka će upravo biti, da se pripreme razni modeli finansiranja sporta na nivou lokalne samouprave, sa tačno definisanim kriterijumima.

11.4. ZAPAŽANJA I PREPORUKE

Analizom sistema raspodele finansijskih sredstava usmerenih od strane Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu, zatim sistema kontrole njihovog trošenja, kao i uvidom u specifičnosti finansiranja sporta na lokalnom nivou, konstatovano je niz problema. Posebno je uočljivo odsustvo reda i uniformnosti u načinu pribavljanja, usmeravanja i pravdanja potrošenih sredstava. Kao najznačajnija zapažanja i preporuke u vezi sa finansijskim aspektima pokrajinskog sporta moguće je zaključiti sledeće:

- Prisutno je preklapanje u finansiranju raznih projekata sa više nivoa državne uprave
- Pojedini nacionalni savezi za sprovođenje reprezentativnog programa traže sredstva iz APV ili lokalne samouprave (klubova)
- Potrebno je da se pokrajinski granski savezi i klubovi pojavljuju sa značajnim projektima u Ministarstvu omladine i sporta
- Sistem raspodele sredstava sa nivoa Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu je raznovrstan i dotiče se gotovo svih segmenata sporta u AP Vojvodini

- Način sufinansiranja pokrajinskih granskih saveza je detaljno razrađen i uglavnom dobro funkcioniše
- Raspodela finansijskih sredstava po opštinama je veoma različita i uglavnom preovladava stihijsko raspoređivanje sredstava bez tačno utvrđenih kriterijuma
- U opštinama se ne raspolaže dovoljnim brojem podataka, tako da je teško napraviti objektivne i precizne kriterijume za raspodelu finansijskih sredstava
- Opštinama je potrebna pomoć u izradi modela finansiranja sporta na nivou lokalne samouprave.
- Potrebno je utvrditi vertikalni sistem sinhronizacije kad su u pitanju projekti koji se finansiraju sa sva tri nivoa državne uprave
- Mora se zauzeti jasan stav kad su u pitanju zahtevi za finansiranje reprezentativnog programa koji se finansira od strane Ministarstva omladine i sporta